

Vergaderjaar 2020–2021

26 991

Voedselveiligheid

Nr. 572

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR MEDISCHE ZORG

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 oktober 2020

Op 9 september jongstleden heeft België melding gedaan via het Rapid Alert System for Food and Feed (RASFF) over met ethyleenoxide verontreinigd sesamzaad uit India. Uit deze melding, en meldingen van bedrijven bij de NVWA, blijkt dat via vijf leveranciers uit India verontreinigde partijen sesamzaad in 24 lidstaten terecht zijn gekomen, waaronder Nederland. Nederland importeert circa 28 miljoen kilo sesamzaad op jaarbasis, daarvan komt circa 45% uit India. Het marktaandeel van de vijf betrokken leveranciers binnen het Indiase volume is niet bekend. Op dit moment zijn er honderden meldingen binnengekomen bij de NVWA over ethyleenoxide in sesamzaad en producten waarin het verwerkt zit. In deze brief informeer ik u over de wijze waarop dit voedselveiligheidsincident wordt afgehandeld.

Ethyleenoxide is niet toegelaten als bestrijdingsmiddel voor levensmiddelen in de EU en is een genotoxisch carcinogene stof. Het eten van verontreinigd sesamzaad is niet meteen een probleem voor de volksgezondheid, maar iemand die dagelijks grote hoeveelheden zou consumeren kan op langere termijn mogelijk schadelijke gevolgen ondervinden.

In India wordt ethyleenoxide gebruikt als desinfectiemiddel op sesamzaad. In de EU is deze behandeling niet toegestaan en daarom geldt voor deze stof een lage Maximum Residu Limiet (MRL, het maximumgehalte van een stof dat in een product voor mag komen). Deze MRL is namelijk vastgesteld op het gehalte dat met analyse nog niet bepaald kan worden (bepaalbaarheidsgrens), voor ethyleenoxide in sesamzaad is dat 0,05 mg/kg. De Europese normen voor ethyleenoxide behoren tot de strengste ter wereld, ter vergelijking: de MRL in Canada ligt op 7 mg/kg en in de US op 4 mg/kg. In het geval dat nu aan de orde is, worden ook deze maximumgehalten overigens regelmatig overschreden.

Op 9 oktober jongstleden heeft de Europese Commissie (EC) een spoedoverleg georganiseerd met de lidstaten. Overeengekomen is dat alle sesamzaad waarin de MRL wordt overschreden en producten waarin dit

sesamzaad verwerkt is uit de handel moeten worden gehaald. Tijdens dit spoedoverleg heeft Nederland, net als andere lidstaten, bij de EC aangedrongen op geharmoniseerde maatregelen voor de hele EU, zowel in het land van herkomst, als bij aankomst van partijen sesamzaad in Europa. De EC heeft aangekondigd met een voorstel te komen voor het wijzigen van de verordening ((EU)2019/1793), ten aanzien van het tijdelijk verhogen van de officiële controles en noodmaatregelen (zoals extra bemonstering en analyses en importcontroles) voor sesamzaad uit India.

De NVWA heeft de brancheorganisaties van de levensmiddelenindustrie en de retail geïnformeerd over de verantwoordelijkheden die de bedrijven op grond van de Europese Algemene Levensmiddelenverordening (General Food Law, GFL) hebben. Ook heeft zij deze organisaties verzocht hun leden te informeren over hun verantwoordelijkheden en de acties die zij daarop moeten nemen. De acties op grond van de GFL houden het volgende in:

- Bedrijven moeten al het sesamzaad afkomstig van de verontreinigde batches direct uit de handel nemen en, als deze de consument al hebben bereikt, de consument informeren. Dit geldt ook als het sesamzaad inmiddels verwerkt is. Wanneer het gehalte ethyleenoxide in deze verwerkte producten hoger is dan de MRL voor sesamzaad, moeten deze producten ook teruggehaald worden bij consumenten. Deze producten mogen niet als levensmiddel of diervoeder in de handel gebracht worden. Bedrijven moeten melding doen bij de NVWA en moeten daarbij aangeven welke corrigerende acties (uit de handel halen, afnemers informeren, wat ze met de producten gaan doen) uitgevoerd zijn.
- Voor andere partijen sesamzaad uit India (die niet bewezen verontreinigd zijn, maar wel al geïmporteerd en in de handel zijn) gelden andere afspraken. Bedrijven moeten de voedselveiligheid kunnen borgen, daarbij adviseert de NVWA monsters te nemen en te analyseren op ethyleenoxide. Als blijkt dat het gehalte aan ethyleenoxide in sesamzaad lager is dan de MRL mogen de producten verhandeld worden. Wanneer blijkt dat het gehalte aan ethyleenoxide hoger is dan de MRL gelden bovenstaande acties.

De supermarkten publiceren op dit moment lijsten op hun websites met producten waarin het verontreinigde sesamzaad is verwerkt. Hierin roepen supermarkten consumenten op om de producten thuis weg te gooien en/of terug te brengen naar de winkel. De NVWA heeft op haar website een veiligheidswaarschuwing geplaatst waarin de links naar deze lijsten zijn opgenomen. Op deze manier kunnen consumenten checken of ze producten in huis hebben waarin het verontreinigde sesamzaad is verwerkt.

De NVWA ziet erop toe dat betrokken bedrijven aan de hierboven geschetste verplichtingen voldoen. De NVWA constateert dat de levensmiddelenindustrie dit probleem serieus neemt en haar verantwoordelijkheid pakt. Als bedrijven toch in gebreke blijven, zal de NVWA handhavend optreden.

De Minister voor Medische Zorg,
T. van Ark